

Velkommen til Liernes bærekraft sider

1 UTRYDDE
FATTIGDOM

2 UTRYDDE
SULT

3 GOD HELSE OG
LIVSKVALITET

4 GOD
UTDANNING

5 LIKESTILLING
MELLOM KJØNNENE

6 RENT VANN OG GODE
SANITÆRFORHOLD

7 REN ENERGI
TIL ALLE

8 ANSTENDIG ARBEID
OG ØKONOMISK
VEKST

9 INDUSTRI,
INNOVASJON OG
INFRASTRUKTUR

10 MINDRE
ULIKHET

11 BÆREKRAFTIGE
BYER OG
LOKALSAMFUNN

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

13 STOPPE
KLIMAENDRINGENE

14 LIVET I
HAVET

15 LIVET PÅ
LAND

16 FRED, RETTFERDIGHET
OG VELFUNKJONERENDE
INSTITUSJONER

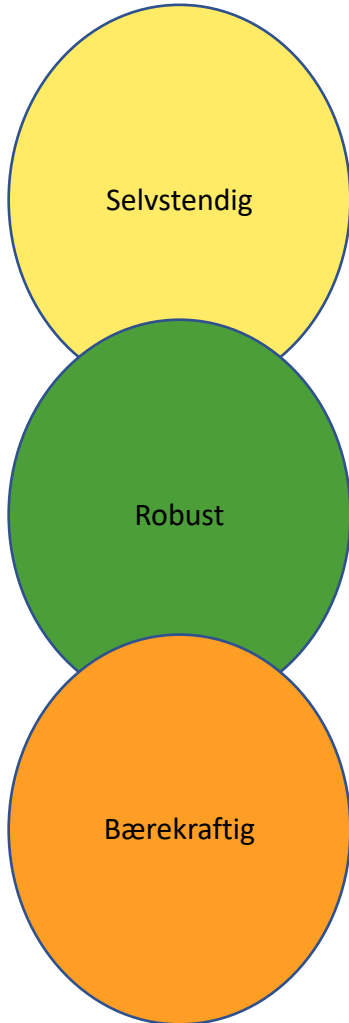

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

FNs 17 bærekraftsmål skal ligge til grunn for samfunnsutviklingen i Lierne kommune.

Hvordan er Lierne i 2030 ?

- Lierne ivaretar innbyggernes behov
- Lierne er bevist sitt ansvar for lokal forvaltning og tjenesteyting
- Lierne har handlekraft til å takle utfordringer

- Lierne innehar nødvendig kompetanse
- Lierne har økonomisk handlingsrom
- Lierne er innovativ og tenker utvikling og muligheter

- Lierne har en utvikling som imøtekommer behovene til dagens generasjon uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov
- Lierne samordner miljømessige, sosiale og økonomiske mål i planlegging og handling
- Lierne er en del av sirkulærsamfunnet

MÅL 1: UTRYDDE ALLE FORMER FOR FATTIGDOM I HELE VERDEN

Dette er Lierne:

Lierne har en andel på 11,4% av Libyggene i husholdninger med mindre enn 60% av medianinntekten i 2017. Andelen barn i husholdninger med samme medianinntekt utgjør 12,9%.

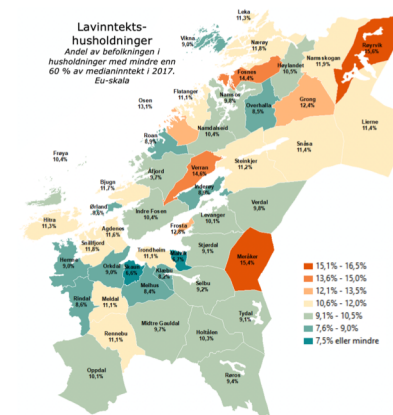
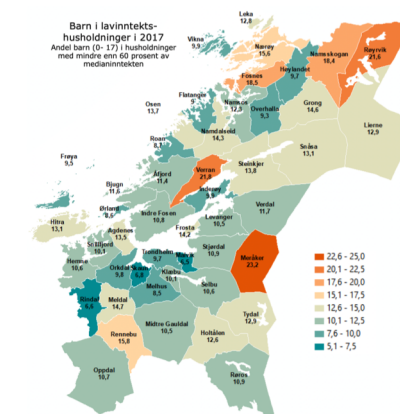
(EU-skala, Trøndelag i tall 2019)

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne har iverksatt en inkluderingsarbeid som skal bidra til at flere med nedsatt funksjonsevne og hull i CV-en kommer i ordinært arbeid. En egen ungdomsinnsatsen skal gi et tilbud til unge som trenger hjelp til å komme i jobb eller skole.

Dette kan Libyggen gjøre:

Vær en bevisst forbruker, spørre om informasjon om varene du er interessert i. Kjøp mat, klær og annet utstyr fra bedrifter som er åpne om vilkårene til arbeiderne og som respekterer grunnleggende menneskerettigheter. Spre kunnskap, ikke alle vet at økonomisk ulikhet er et strukturelt problem. Still spørsmål og vær kritisk.

Mål 2: Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Dette er Lierne:

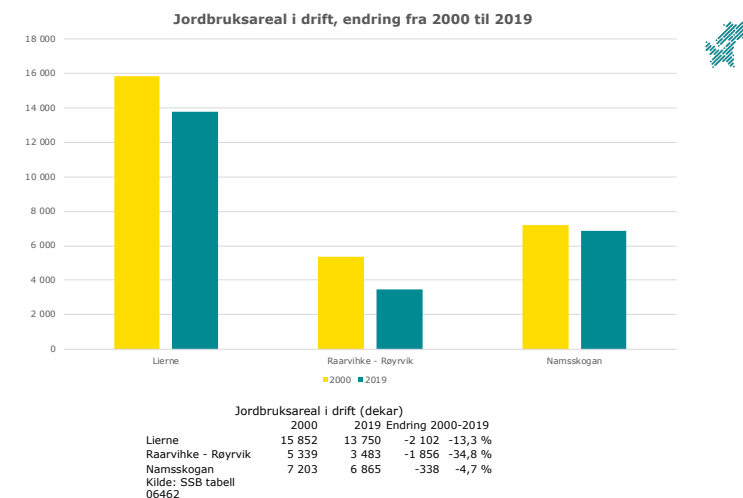
Lierne har 13.750 dekar jordbruksareal i drift, det produseres 3.819.496 liter melk, en storfekjøttproduksjon på 204.496 kg, en sauekjøttproduksjon på 14.024 kg og en produksjon på 119.048 egg. (Landbruksdirektoratet tall fra 2019)

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne vil arbeide for å opprettholde produktiviteten og inntektene til småskalaprodusenter. Sikre god tilgang til innsatsmidler gjennom ØNLU og politisk engasjement til kunnskapsheving, rådgivning og jobbe for gode finansielle tjenester. Jobbe for robuste metoder for produksjon, opprettholde økosystemene og fokusere på en produksjon tilpasset våre forutsetninger.

Dette kan Libyggen gjøre:

Bidra til å redusere matsvinn. Du kan bidra til å kaste mindre mat ved å planlegge innkjøpene, slik at du ikke kjøper noe du ikke trenger. Se deg heller ikke blind på datomerking. Se, lukt eller smak på mat og drikke som har gått ut på dato før du kaster den. Utgått mat trenger ikke være dårlig!

Mål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Dette er Lierne:

Helsesystemet i Lierne er godt utviklet, og den generelle helsetilstanden for Libyggen er god. 83,3% av mennene og 77,1% av kvinnene vurderer egen helse som god. Forventet levealder er relativt høy. God helse henger sammen med gode sosiale forhold som trygge oppvekstvilkår, helsefremmende barnehager og skoler, trygge nærmiljø og gode forhold i arbeidslivet (Trøndelag i Tall 2019, HUNT4).

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne vil prioriterer å støtte arbeidet med universell helsedekning, det vil si at alle skal få tilgang til helsehjelp. Lierne vil også støtte oppunder Norges arbeid med internasjonale allianser, kampanjer og initiativ for samarbeid, vaksiner, informasjon og helsehjelp.

Dette kan Libyggen gjøre:

Velg miljøbevisst. Mange produkter inneholder skadelige kjemikaler og produkter som kan være skadelig for deg selv og for naturen. Gå gjennom produktene du bruker hjemme og velg miljøsertifiserte. Få i gang en diskusjon på skolen eller arbeidsplassen din og forsøk å få de til å velge miljøbevisst.

Vaksiner deg. For å beskytte samfunnet vårt mot livsfarlige sykdommer og pandemier, er det viktig at både du, og familien din, vaksinerer dere.

HUNT-4. Noen indikatorer på egenrapportert helse								
	Dårlig egenvurdert helse		Dårlig livskvalitet		Fysisk inaktivitet		Ikke besøkt tannlege siste 2 år	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Steinkjer	24,2 %	18,8 %	18,8 %	16,4 %	15,2 %	20,0 %	17,3 %	21,2 %
Namsos	24,1 %	20,4 %	20,4 %	18,2 %	16,7 %	20,7 %	13,9 %	18,8 %
Meråker	24,8 %	17,6 %	20,3 %	16,7 %	14,1 %	24,3 %	23,5 %	31,2 %
Stjørdal	23,3 %	16,3 %	18,3 %	15,4 %	15,9 %	20,2 %	16,6 %	20,9 %
Frosta	23,3 %	15,9 %	18,7 %	19,4 %	17,8 %	28,8 %	16,0 %	20,4 %
Levanger	21,3 %	16,5 %	16,5 %	14,8 %	11,5 %	19,6 %	12,2 %	15,6 %
Verdal	24,2 %	19,2 %	18,2 %	16,4 %	13,3 %	19,6 %	13,3 %	14,7 %
Verran	27,5 %	23,5 %	19,5 %	18,0 %	17,2 %	21,8 %	23,5 %	26,5 %
Namdalseid	32,3 %	22,5 %	18,9 %	12,7 %	20,1 %	22,8 %	20,9 %	27,9 %
Snåsa	20,3 %	18,7 %	19,0 %	13,0 %	12,7 %	24,6 %	23,1 %	30,6 %
Lierne	22,9 %	16,5 %	10,2 %	11,5 %	18,6 %	21,3 %	16,4 %	18,0 %
Røyrvik	21,3 %	14,4 %	14,2 %	11,4 %	16,2 %	34,5 %	32,6 %	33,0 %
Namsskogan	27,3 %	22,6 %	17,9 %	13,0 %	27,5 %	30,3 %	26,4 %	29,9 %
Grong	23,5 %	21,0 %	19,1 %	19,4 %	21,4 %	27,6 %	20,8 %	27,8 %
Høylandet	19,1 %	13,3 %	16,2 %	11,9 %	15,0 %	19,2 %	19,0 %	25,2 %
Overhalla	24,7 %	15,0 %	15,2 %	12,9 %	14,4 %	26,5 %	15,6 %	19,0 %
Fosnes	23,5 %	33,0 %	15,5 %	19,0 %	16,5 %	44,2 %	23,3 %	14,9 %
Flatanger	22,7 %	19,0 %	19,3 %	16,9 %	21,7 %	31,9 %	21,0 %	17,5 %
Vikna	29,4 %	22,4 %	21,2 %	15,6 %	19,5 %	29,5 %	20,2 %	24,8 %
Nærøy	29,4 %	24,6 %	18,7 %	17,8 %	18,1 %	31,6 %	22,7 %	28,3 %
Leka	30,5 %	22,8 %	20,8 %	21,7 %	18,2 %	35,7 %	26,2 %	24,1 %
Inderøy	24,8 %	17,1 %	16,2 %	13,4 %	16,0 %	24,0 %	14,6 %	15,7 %
Leksvik	23,7 %	21,6 %	18,1 %	16,6 %	23,0 %	24,1 %	17,4 %	19,9 %
Totalt	24,1 %	18,6 %	18,2 %	15,8 %	15,7 %	22,3 %	16,6 %	20,3 %

Kilde: HUNT

Mål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Dette er Lierne:

I Lierne har alle barn har tilgang til gratis, trygg og god skolegang. Dette gjennom to barnehager og to skoler. 82,7% av Libyggen har fullført videregående utdanning. Nærmeste videregående skole er Grong vg. Lærlingetettheten i Lierne på yrkesfaglige yrker er 4,1%. (Trøndelag i Tall 2019).

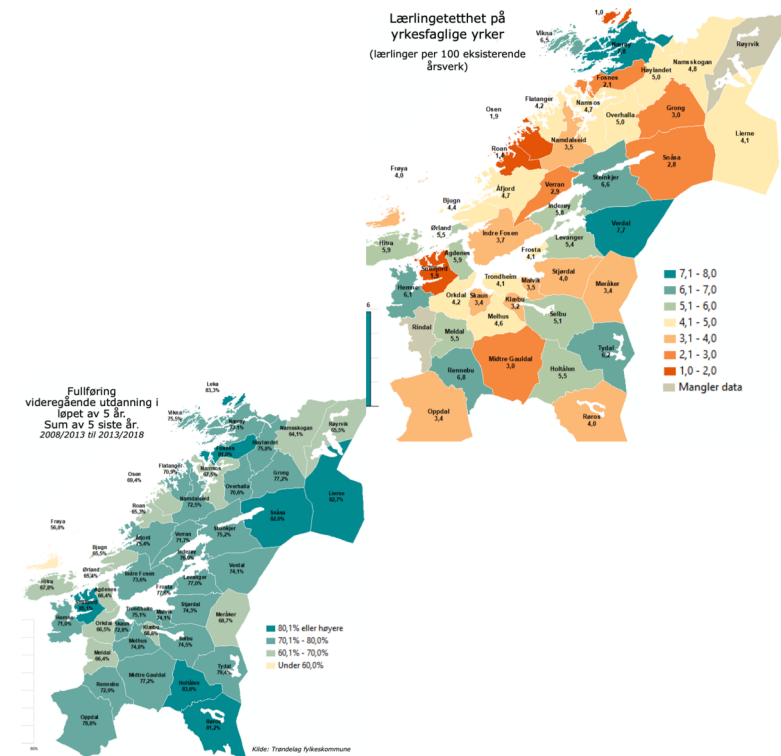
Dette gjør Lierne kommune:

Bærekraftig utvikling er et av tre tverrfaglige temaer som går igjen i alle fag og på alle trinn på begge skolene i Lierne. Lierne jobber med å få flere kommunale og private lærlingeplasser. Det tilrettelegges også for fagopplæring med fagbrev utenom ordinære løp, i samarbeid med aktuelle bedrifter.

Dette kan Libyggen gjøre:

Spre kunnskap. I mange land blir unge jenter tvunget til å forlate skolen for å gifte seg. Fremhev problemet - start en diskusjon om barneekteskap med mål om å finne løsninger på problemet.

Vær leksehjelp. Det finnes flere organisasjoner som tilbyr leksehjelp for barn som trenger det. Søk opp hva som finnes i ditt nærområde.

Mål 5: Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Dette er Lierne:

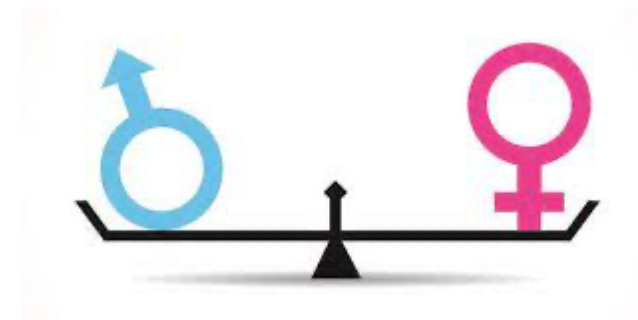
Lierne har en høy grad av likestilling mellom kjønnene. 80,6% av kvinnene mellom 22 og 66år er i arbeid. 61% av kvinnene mellom 22 og 66 år jobber deltid, mens andelen for menn er 21,3%. Mennenes gjennomsnittlige årslønn er kr. 463.200,- og kvinnenes gjennomsnittlige årslønn er kr. 351.300,- (SSB 2019, brutto årslønn).

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune har gjennomført prosjektet: Næringsvennlig kommune. Der et av fokusområdene var å bidra til å gjøre det lettere for foreldre å kombinere familieliv og arbeid. Lierne har god barnehagedekning som også bidrar til å legge til rette for yrkesdeltagelse for kvinner.

Dette kan Libyggen gjøre:

Vær oppmerksom og ta ikke likestilling for gitt. Vi er godt på vei i Norge, men vi har ikke full likestilling. Krev at jenter og gutter, kvinner og menn skal ha de samme rettighetene i alle situasjoner. På fotballtreningen, på skolen, i hjemmet og i lønnsforhandlinger. Vær en bevisst forbruker, handle bevisst. Forsøk å finne ut av hvilke bedrifter som prioriterer likestilling blant sine ansatte.

Mål 6: Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

Dette er Lierne:

I Lierne har alle tilgang til rent drikkevann gjennom kommunale og private vannsystemer. 590 Libygger er tilknyttet det kommunale vannsystemet. Det er liten fare for å gå tom for vann også i tørre perioder. Libyggen har også god tilgang på Grunnleggende sanitæranlegg. (SSB 2020).

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune vil bistå forvaltningen av private vann- og sanitæranlegg. Lierne vil sikre god vannkvalitet ved å redusere forurensning, avskaffe avfallsdumping og mest mulig begrense utslipp av farlige kjemikalier og materialer, redusere andelen ubehandlet spillvann. Lierne kommune har i den forbindelse bygget nytt renseanlegg på industriområdet på Jule og etablert nytt avfallstorg på Støvika industriområde

Dette kan Libyggen gjøre:

Bare det som skal i do, i do. Skyll aldri søppel, tamponger eller farlige kjemikalier og medisiner ned i toalettet. Det forurensrer vann og sjø, og påvirker både dyrenes og menneskenes helse. Spre informasjon. Nesten to og en halv milliard mennesker rundt om i verden mangler fremdeles et skikkelig toalett. Vær oppmerksom på dette problemet og opplys andre. Skriv et innlegg til en avis, ring inn til et radioprogram eller organiser en demonstrasjon eller innsamling. Plukk plast. Bli med på en strandrydde-aksjon eller arrangerer en selv. Og det trenger ikke være på en strand ved havet. Det ligger mye søppel ved elver og innsjøer også. Inviter med venner og kjente og rydd i vei!

Mål 7: Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

Dette er Lierne:

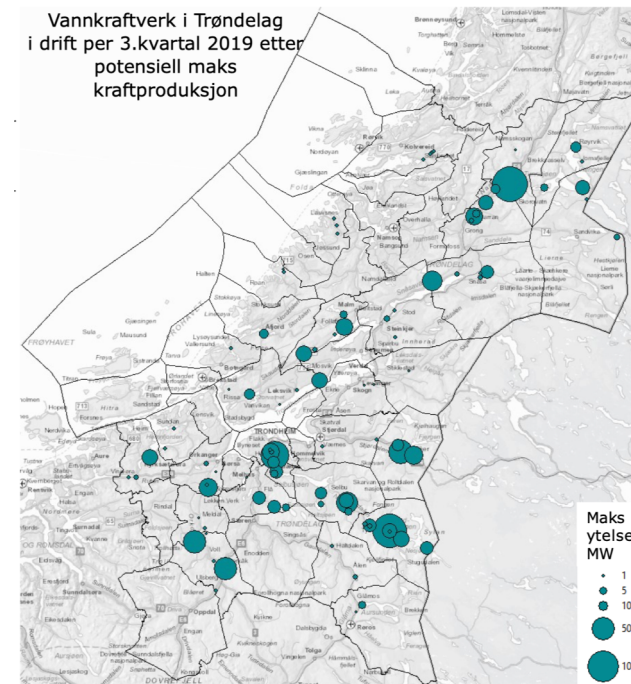
Lierne kommune er medeier i NTE som produserer 100% fornybar energi. Dette tilsvarer forbruket til 450.000 forbrukere. Lierne har 3 vannkraftverk lokalisert i kommunen. Disse produserer 3,5% av Trøndelags totale middelproduksjon. (NTE 2019, Trøndelag i Tall 2019).

Dette gjør Lierne kommune:

Gjennom eierskap i NTE er Lierne med på å utvikle lønnsomme energiprosjekter basert på fornybare energikilder. Lierne kommune jobber med energieffektivitet på kommunale bygg, bl.a. ved å aktivt redusere bygningsmasse med behov for oppvarming.

Dette kan Libyggen gjøre:

Kjør minimalt med bil. Ofte kan man sykle, bruke kollektivt eller gå dit man skal. Invester i en god sykkel og sjekk ut hvilke tilbud som tilbys i din kommune. Er det dårlig tilrettelagt, kan du foreslå at kommunen bør satse på dette gjennom kommunestyret. Dersom du skal kjøre bil, monner det svært mye å velge elektrisk bil fremfor fossil. Begrens din totale energibruk. Du kan for eksempel dusje kortere, ikke koke mer vann enn du trenger og huske å slå av lyset etter deg når du går ut av et rom. Velg lavutslippshus om du kan. Det er flere ting du kan gjøre i hverdagslivet ditt for å bidra til å nå dette målet. En enkel og effektiv ting å gjøre er å benytte seg av en bærekraftig energikilde for å varme opp huset.

Mål 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Dette er Lierne:

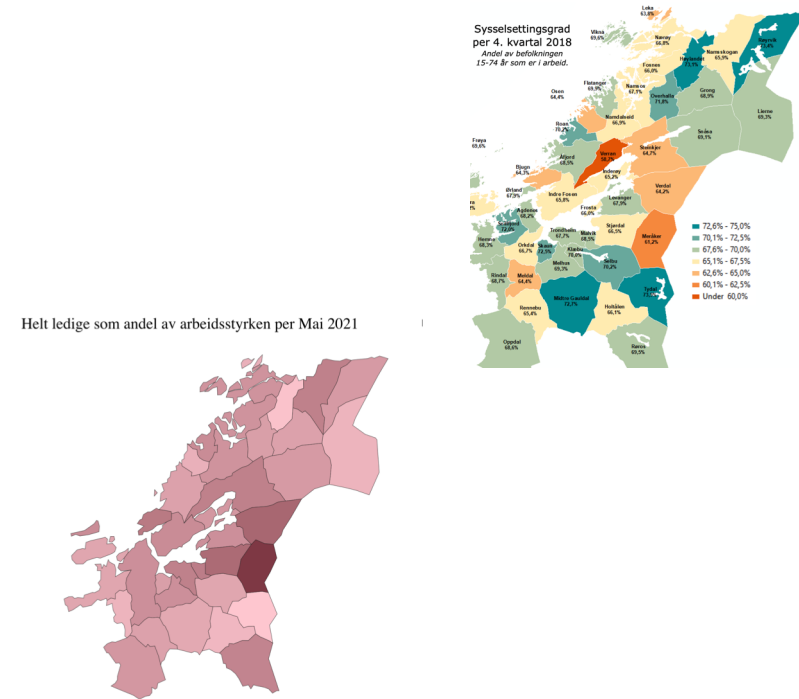
Lierne har en sysselsettingsgrad på 69,3%. Det vi si andel av Libyggene 15-74 år som er i arbeid. Bare 1% av arbeidsstyrken var helt ledige, målt mai 2021. (Trøndelag i Tall 2018/2021).

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune jobber for stabile og oversiktlige samfunnsansvarlige rammevilkår for næringslivet. Lierne kommune vil være en bidragsyter til å få et velfungerende arbeidsmarked og derfor tilby et næringsapparat som bistår Liernebedrifter i å investere i nye arbeidsplasser.

Dette kan Libyggen gjøre:

Vær en bevisst forbruker. Velg mat, klær og annet utstyr fra bedrifter som er åpne om vilkårene til arbeiderne og behandler dem godt. Be om kvittering. Be alltid om kvittering når du betaler for en tjeneste, som bilvask og håndverkerjobb. Å ikke ville gi kvittering er et tegn på skattefusk, og det svekker samfunnsøkonomien vår på sikt. Engasjer deg for andre. I Norge har vi strenge arbeidsmiljølover og du har mange rettigheter som arbeidstaker. Ikke alle arbeidstakere i alle land har like god beskyttelse. Sjekk om det er organisasjoner eller bedrifter du kan støtte som jobber bedre for bedre arbeidsvilkår.

Mål 9: Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Dette er Lierne:

I Lierne er infrastruktur som veier, energi og informasjonsteknologi godt utbygd. For eksempel har 75,9% av befolkningen Lierne tilgang på høyhastighetsinternett. I Lierne er det 211 km. fylkesvei, 156 km. privatvei og 59km. kommunaleid vei. (Trøndelag i Tall 2020).

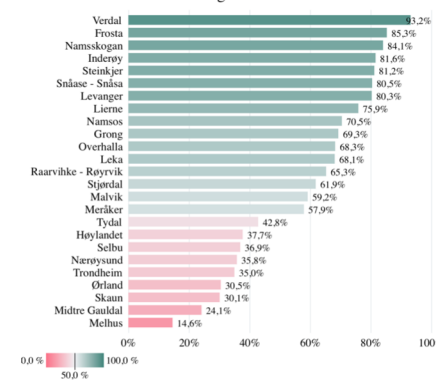
Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune prioriterer utbygging av infrastruktur som støtte til nærings- og samfunnsutvikling. Hovedsatsingsområdene er å sørge for full bredbåndstilgang til alle fastboende innbyggere og forsterke strømmettet til Sørli

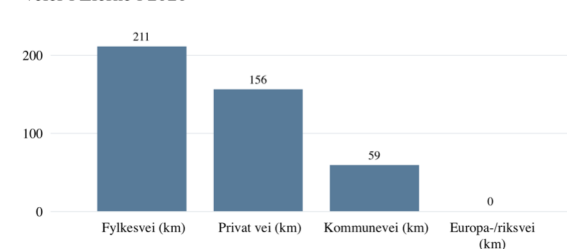
Dette kan Libyggen gjøre:

Vær en bevisst forbruker. Støtt butikker, gründere og industri som tar hensyn til sosiale forhold, klima og miljø og en bærekraftig økonomi. Doner gamle ting. Det er vanlig for oss å oppgradere de tekniske dingsene våre, men ofte fungerer de gamle fortsatt. Gi bort tingene du ikke bruker, eller sørg for at de blir gjenbrukt. Vær åpen. Vær åpen for nye løsninger som gjør verden til et bedre sted. Ta i bruk teknologi som gjør hverdagen vår mer bærekraftig

Andel av husholdninger som i 2020 har dekning for $\geq 1000/1000$ Mbit/s bredbånd. Alle teknologier

Veier i Lierne i 2020

Mål 10: Redusere ulikhet i og mellom land

Dette er Lierne:

I Lierne er det små inntektsforskjeller. Lierne har høy sysselsetting og lav arbeidsledighet som innebærer at en stor andel av Libyggen deltar i inntektsskapende arbeid. Eksempelvis har Lierne 640 sysselsatte sett alle næringer under et og har en ledighet på 1.0% av arbeidsstyrken (Trøndelag i Tall 2020/2021).

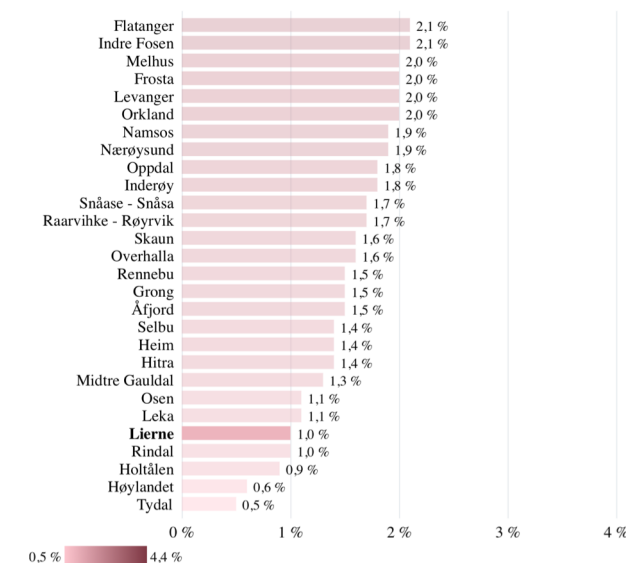
Dette gjør Lierne kommune:

Norge har et skattesystem som prøver å utjevne store forskjeller. Lierne kommune jobber med å inkludere alle i arbeidslivet gjennom å oppmuntre til yrkesdeltakelse og verdiskaping. Lierne kommune er rådgiver til bedrifter som tilrettelegger for at personer med uføretrygd, kan kombinere det med jobb.

Dette kan Libyggen gjøre:

Si i fra dersom du ser noen som helst form for diskriminering. Alle er like mye verdt uansett kjønn, etnisitet, hudfarge, legning, funksjonsevner eller kulturell og sosial bakgrunn. Doner tingene du ikke trenger. Barnefattigdom er et økende problem, også i Norge. Det finnes mange frivillige organisasjoner som gir bort eller låner ut utstyr til barn som lever i fattigdom. Dersom du har godt fungerende utstyr eller klær, doner dem bort til en aktuell organisasjon. Rapporter uanstendig oppførsel på internett. Rapporter folk som du mener oppfører seg frekt i kommentarfelt i sosiale media.

Helt ledige som andel av arbeidsstyrken per Mai 2021

Mål 11: Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Dette er Lierne:

Alle som bor i Lierne har tilgang til vann, veier, tjenester, energi og søppelhåndtering. Det er ingen hjemløse, og Libyggen opplever Lierne som en trygg plass å bo.

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune prioriterer og støtter nødvendige infrastrukturtiltak som sikrer bærekraftig vekst og utvikling av Lierne som samfunn. Lierne kommune tilrettelegger for at alle Libygger skal få si sin mening om drift og utvikling av kommunen, dette gjennom Lierne bærekraftig kommune 2030. Lierne kommune arbeider aktivt med å innføre og gjennomføre bærekraftsmålene i sin samfunnsplanlegging.

Dette kan Libyggen gjøre:

Ta vare på de grønne lungene rundt deg. Gjør det du kan for å bevare grønne lunger i nærområdet ditt. Vær insektenes advokat og forsvar parkområder, naturlig skog og fri vekst. Støtt et bærekraftig samfunn. Støtt organisasjonene og foreningene som tar til orde for en økning i plassene der mennesker kan møtes, bedre offentlig transport, resirkuleringssystemer og tilgang til offentlige tjenester. Gå, sykle eller ta kollektiv transport. Prøv å gå, sykle eller ta offentlig transport så mye du kan i stedet for å kjøre. Spis og handle lokalt. Invester i nærmiljøet ditt ved å støtte lokale butikker, restauranter og andre tjenester. Være en god nabo. Bli kjent med de som bor rundt deg, delta i dugnader og skap et godt lokalsamfunn.

Mål 12: Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre

Dette er Lierne:

Lierne har gjennomført et omstillingsprogram i perioden 2015-2021. Omstillingsprogrammet har bidratt til å omstille næringslivet i Lierne til å bli robust, innovativt, lønnsomt og utviklingsorientert. Bedriftene forvalter ressursene på en god bærekraftig måte, der flere bedrifter har sertifisert seg iht. ISO-standarder. (Lierne Utvikling, prosjektportefølje)

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune vil være en del av sirkulærsamfunnet. Dette gjør Lierne kommune med å operasjonalisere adferdsmønstre beskrevet i regjeringens plan for sirkulærøkonomi som legges frem 1. halvår 2021. Lierne kommune vil bruke bærekraft som kriterium i kommunens anskaffelser.

Dette kan Libyggen gjøre:

Næringslivet har et enormt etisk ansvar og du som forbruker har påvirkningskraft. Investerer selskapet du ønsker å kjøpe noe fra i land som driver grove menneskerettighetsbrudd? Engasjer deg i kampen om å få på plass etiske retningslinjer i næringslivet. Kjøp produkter som er bærekraftige. Vær detektiv og finn ut om de nye tingene eller klærne du skal kjøpe oppfyller kravene om bærekraftig produksjon. Får arbeiderne anstendig betalt? Er de som lager produktet opptatt av klima og miljø og hva gjør de for det? Reduser plasten. Reduser så mye du kan av plast! Kjøp en bambustannbørste, bruk bivoks i stedet for plastfolie, ha klar tøypose til handlingen med deg, bruk egen vannflaske i stedet for å kjøpe flaskevann eller din egen termokopp til kaffen og hopp generelt over engangsproduktene. Kjøp brukt og ta vare på tingene dine Ved å kjøpe noe som allerede er produsert og gjenbruke det, reduserer du fotavtrykket ditt på planeten. Kast mindre og reparer klær og ting som har gått i stykker.

Mål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Dette er Lierne:

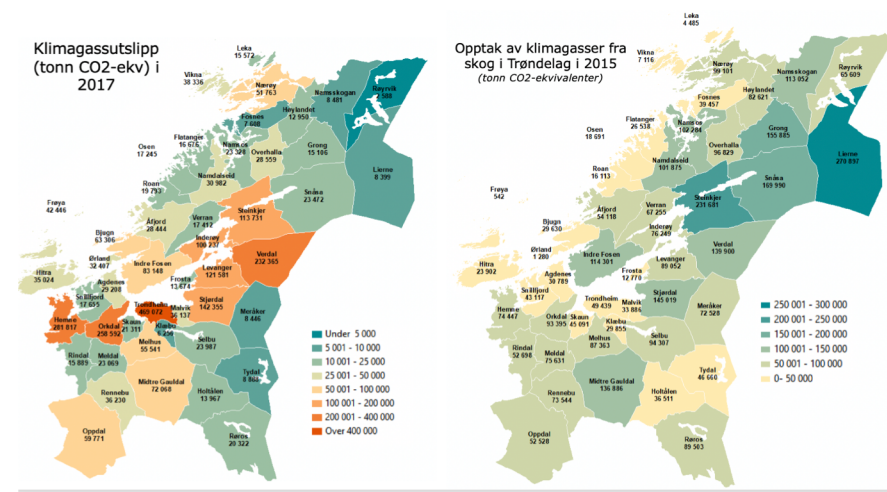
Lierne har et klimagassutslipp på 8.399 tonn CO₂-ekvivalenter og Liernes skog har et opptak av klimagasser på 270.859 tonn CO₂-ekvivalenter. Lierne har fornybar energi i form av vannkraftverk med en maxproduksjon på inntil 30 MW. Hver Libygg kaster 434 kg husholdningsavfall i løpet av et år. (Trøndelag i tall 2019)

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne har etablert et nytt avfallstorg på Støvika industriområde og knyttet avfallshåndteringen til MNA AS. Lierne vil i sin arealplanlegging og forvaltning ha fokus på minimere arealendring som vesentlig vil bidra til å øke utslipp eller redusere den stående skogens evne til å ta opp klimagasser.

Dette kan Libyggen gjøre:

Bidra til å redusere husholdningsavfallet til under 300 kg pr. år. Fokuser på riktig sortering og benytte tilbudet på avfallstorget. Vurdere hvorvidt det du tenker kaste, om det har en gjenbruksverdi for noen andre og gi det bort eller selge det.

Mål 14: Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Dette er Lierne:

Lierne har ingen direkte havforurensing men har et vannskille der det vestlige skillet renner ut i Namsenfjorden og Norskehavet mens det østlige skillet renner ut til Sverige og endelig i Østersjøen.

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune vurderer risiko for avrenning og forsøpling ved alle nye saker knyttet aktivitet langs kommunens vassdrag. Der det er mulige negative konsekvenser vil det bli iverksatt nødvendige tiltak.

Dette kan Libyggen gjøre:

Velg sjømat som er fanget bærekraftig. Du som forbruker kan bidra til et mer bærekraftig fiske og havbruk ved å ta et bevisst valg når du spiser fisk eller skalldyr. Enten du spiser på en restaurant eller i en butikk, ikke glem å spørre de som jobber der om sjømaten deres blir produsert og fanget på en bærekraftig måte. Minimer plastbruk. Plast i havene er et stort problem som truer livet både i og nær havene. Reduser plastbruken din ved å kjøpe gjenbrukbare produkter som vesker, sugerør og topper i stedet. Ikke slipp ut mikroplast. Mikroplast finner vi i en mengde produkter og klær, for eksempel tannkrem, bildekk og båtmaling. Rydd en strand. Hvert år havner flere millioner tonn søppel i havet. Plukk opp rusk og rask du finner ute, og delta på strandryddedager.

Mål 15: Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold

Dette er Lierne:

Lierne har 2 nasjonalparker, Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark og Lierne Nasjonalpark. Nasjonalparkene har egne verneformål som blant annet skal ivareta økosystemer og sikre varig god tilstand. (Lierne Nasjonalparksenter IKS)

Dette gjør Lierne kommune:

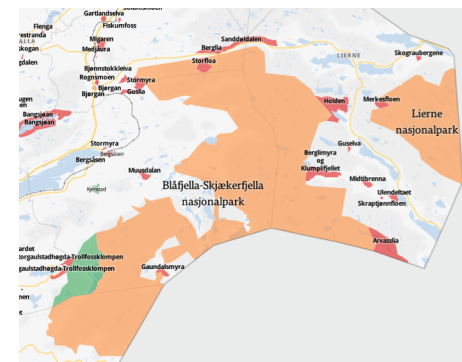
Lierne kommune er eier samt vertskommune for Lierne Nasjonalparksenter IKS. Lierne Nasjonalparksenter er besøkssenter for nasjonalparkene og en av deres oppgaver er å skape forståelse for vern av sårbare naturtyper og arter og verdien av store sammenhengende naturområder.

Dette kan Libyggen gjøre:

Legg til rette for biologisk mangfold der du bor. Åpne et insekthotell! Det er ikke bare bra for biologisk mangfold, men tiltrekker seg også dyr som forbedrer utbyttet av frukt og bær i hagen din, bakgården din eller i parken i nabolaget ditt. Dersom du dyrker selv, bruk organisk gjødsel og unngå å bruke giftige preparater som skader jorda. Velg produkter som tar hensyn til livet på land. Å spise vegetarisk av og til hjelper biologisk mangfold. Da hjelper du både insekter, blomster og fugler. Når du kjøper tropiske produkter som bananer, sjokolade eller kaffe, sørg for å velge de som er miljøsertifiserte. Sjekk etikettene på tingene du kjøper - testes de på dyr (som mest gjelder sminke, mat, medisin og mer)? Når du unngår å kjøpe dyreforsøkte produkter, bidrar du til biologisk mangfold mens du sier nei til urettferdig behandling av dyr.

**Lierne
nasjonalpark-
kommune**

Mål 16: Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer

Dette er Lierne:

Lierne er del av et velfungerende rettsvesen og godt utbygde og velfungerende institusjoner. Demokrati, menneskerettigheter og rettssikkerhet er en av bærebjelkene i Lierne. Der grunnloven er et sentralt fundament for å sikre ytringsfrihet og grunnleggende rettsvern.

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne kommune jobber for å være en fredelig og inkluderende kommune som sikrer bærekraftig utvikling. Lierne kommune vil jobbe aktivt for å ha et eget lensmannskontor samt sikre lydhøre, inkluderende, deltakingsbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivå.

Dette kan Libyggen gjøre:

Hev stemmen din. Si ifra dersom du ser noen som helst form for diskriminering. Alle er like mye verdt uansett kjønn, etnisitet, hudfarge, legning, kulturell og sosial bakgrunn eller fysiske evner. Du kan si i fra til venner og bekjente, i sosiale media eller ved å skrive en kronikk i en avis. Sørg for at skolen din er inkluderende. Hvordan ser det ut på skolen din? Er det et miljø som inkluderer og behandler alle rettferdig? Vær i så fall oppmerksom på hvorfor det er så viktig å fortsette å jobbe med å inkludere. Hvis ikke, fremhev utfordringene som finnes og hva som må forbedres! Sørg for at arbeidsplassen din tar samfunnsansvar. Oppmuntre arbeidsplassen din til å ta samfunnsansvar og jobbe med sivilsamfunnet og lokale initiativer for å oppnå globale mål. Bruk stemmeretten din og engasjer deg politisk.

Mål 17: Styrke virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet, og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Dette er Lierne:

Lierne i et prosjekt som heter: Lierne- Bærekraftig kommune 2030. (Prosjektmandat signert 21.12.2021)

Dette gjør Lierne kommune:

Lierne har etablert et forprosjekt som skal danne et beslutningsgrunnlag for politikere og administrasjon, i den hensikt å legge til rette for bærekraftig drift av Lierne kommune samt jobbe mot verdens felles arbeidsmål beskrevet i de 17 bærekraftsmålene. Prosjektet skal til mest mulig grad involvere alle Libygger i å levere samfunnsoppdraget Lierne kommune, gjennom involvering og samskaping iht. til begrepet kommune 3.0

Dette kan Libyggen gjøre:

Gi et bidrag til en organisasjon som jobber for kapasitetsbygging i utviklingsland, gjennom regelbasert handelssystem som bidrar til å øke deres bruttonasjonalprodukt. Engasjere deg i samskapingsarbeidet Lierne kommune jobber med, bidra med resurskapasitet for å levere samfunnsoppdraget Lierne kommune. Si hva du mener Lierne nivå på lovpålagte oppgaver bør være og si hva som er viktig for deg på de ikke lovpålagte oppgavene Lierne kommune løser. Til å gi en merverdi for deg, din bo og bilyst.

